

ФОЙДАЛАНИЛГАН МАНБА ВА АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Фан, таълим ва маданият масалалари бўйича Ислом ташкилоти вакили Мустафо Ахмад Алининг “Ўзбекистоннинг ислом цивилизацияси риводига кўшган ҳиссаси” мавзuidaги халқаро конференциянинг очилиши маросимидаги нуткидан. “Ўзбекистоннинг ислом цивилизациясига кўшган ҳиссаси”. Таълим, фан ва маданият бўйича ислом ташкилоти — ISESCO томонидан Тошкент шаҳрининг 2007 йилдаги Ислом маданият пойтахти деб эълон қилинишига бағишланган халқаро конференция тезислар тўплами. —Т.: 2007. - Б. 14.
2. Ҳуснидинов З. Ўзбекистонда диний бағрикенглик. -Т.: Тошкент ислом университети, 2006.
3. Ҳасанов А., Мунавваров З., Миноваров Ш., Сирожиддинов Ш. Ўзбекистон: динлараро ҳамжиҳатлик - тинчлик гарови. -Т.: Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, 2005. - 486.

ҲУКУМАТНИНГ ЭЪТИБОРИ ТУФАЙЛИ БУГУН ЁШЛАР ЭЪТИРОФДА

Каримов Акбар,
Ўз.М.Т.Д.П. Сурхондарё вилояти кенгаши раиси,
илмий тадқиқотчиси

Аннотация: Мамлакатимзда ёшлар сиёсати бугунги кунда давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Юртимиз келажаги ёшлар қўлида экан, келажагимиз егаларини соғлом ва баркамол етиб тарбиялашда спорт муҳим аҳамият касб этади. Юртимизда ҳукуватимиз томонидан ёшлар спортга алоҳида эътибор қаратилган ва спортчиларимиз ҳам бунга муносиб жавоб беришмоқда. Мақолада айни шу жараён Сурхон воҳаси спортчи ёшлари эришган ютуқлар мисолида очиқ берилган.

Калит сўзлар: ёшлар, оммавий спорт турлари, «Workout», футбол, Олимпиада, Соғлом турмуш тарзи, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар.

Аннотация: Сегодня молодежная политика в нашей стране поднялась до уровня государственной политики. Поскольку будущее нашей страны находится в руках молодых людей, спорт играет важную роль в воспитании наших будущих владельцев здоровыми и всесторонне развитыми. В нашей стране наше правительство уделяет особое внимание детско-юношескому спорту, и наши спортсмены реагируют соответствующим образом. Этот же процесс раскрывается в статье на примере достижений юных спортсменов Сурханского оазиса.

Ключевые слова: молодежь, массовый спорт, « Workout », футбол, олимпиада, ЗОЖ, нормативно-правовые документы.

Abstract: Today, youth policy in our country has risen to the level of state policy. As the future of our country is in the hands of young people, sport plays an important role in raising our future owners to be healthy and well-rounded. In our country, our government pays special attention to youth sports, and our athletes are responding accordingly. The same process is revealed in the article as an example of the achievements of young sportsmen of Surkhan oasis.

Key words: young people, mass sports, «Workout», football, Olympics, Healthy lifestyle, legal documents.

Жамиятимизда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, аҳолининг, айниқса ёш авлоднинг жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан мунтазам шуғулланиши учун замонталабларига мос шарт-шароитлар яратиш, спорт мусобақалари орқали ёшларда ўз иродаси, кучи ва имкониятларига бўлган ишончни мустаҳкамлаш, мардлик ва ватанпарварлик, она Ватанга садоқат туйғуларини камол топтириш ҳамда жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантиришга йўналтирилган кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш бўйича асосий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 3 июндаги “Жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-3031-сон қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 январдаги “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-5924-сон Фармони;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги “Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-6099-сон Фармони;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 16 июндаги “Аҳолининг жисмоний тайёргарлик даражасини баҳолаш тизимини жорий этишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-5148-сон қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 5 ноябрдаги “Юриш, югуриш, мини-футбол, бадминтон, стритбол ва «Workout» спорт турларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-5282-сон қарорларининг қабул қилиниши натижасида ёшлар орасида спортни ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари янги поғона сари одимлади.

Мустақиллик йилларида Сурхондарёда жисмоний тарбия ва спорт ишларини давлат дастурлари доирасида йўлга қўйилиши туфайли воҳа спортчилари ҳам анчагина муваффақиятларни қўлга киритди.

Сурхондарё вилоятидан етишиб чиққан боксчилар ҳақида сўз кетганда бокс бўйича мамлакатимиз терма жамоаси аъзоси, халқаро тоифадаги спорт устаси, Жаҳон кубоги соҳиби, жаҳон ҳамда Осиё чемпионатлари совриндори, кўплаб халқаро мусобақалар ғолиби Баҳодир Жалолов ҳақида тўхталиб ўтмасликнинг иложи йўқ. Баҳодир Жалолов – 1994 йилнинг 8 июль куни Сурхондарё вилоятининг Сариосиё туманида дунёга келди. Қизиғи, бокс билан шуғулланишни бошқаларга нисбатан бироз кечроқ, аниқроғи, 7-синфда ўқиб юрган кезлари бошлади. Эътиборга молик жиҳати шундаки, Баҳодир боксдан аввал футбол билан профессионал тарзда шуғулланган. Лекин, вақт ўтиши билан боксга бўлган қизиқиш устунлик қилди. Бокснинг илк сир-асрорларини Чирчиқ олимпия захиралари коллежида ўргана бошлади. Бу борада унга машҳур боксчимиз 2000 йилги Сидней Олимпиадаси бронза медал совриндори, Осиё чемпиони Рустам Саидов ҳамда тажрибали Тўлқин Қиличев мураббийлик қилишди. Биринчи катта мусобақаси 2009 йили Жиззахда бўлиб ўтди. Ўшанда у ёшлар ўртасидаги мамлакат чемпионатида кумуш медални қўлга киритди.

Баҳодир катталар ўртасида уч карра Ўзбекистон чемпиони бўлди. 2013 йилда Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган мусобақада илк маротаба катталар ўртасида Ўзбекистон чемпиони бўлди. 2014 йили Олмалиқ, 2015 йили эса Самарқанд шаҳрида ўтказилган Ўзбекистон чемпионатларида ҳам барча рақибларини мағлубиятга учратиб, энг оғир вазн тоифасида юртимизнинг энг кучли боксчиси эканлигини исботлади.

Фаолиятидаги биринчи халқаро мусобақаси 2013 йили Болгарияда бўлиб ўтган. Ўша турнирда Баҳодир Жалолов кумуш медал билан тақдирланди. 2015 йили Россияда ўтказилган Жаҳон Кубогида шохсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилди. Қатар пойтахти Доҳа шаҳрида ташкил этилган катталар ўртасидаги Жаҳон чемпионатида бронза медалига сазовор бўлди. Рио-2016 Олимпиадаси йўлланмасини эса шу йили Хитойда ўтказилган Осиё-Океания минтақасининг лицензион мусобақасида қўлга киритди. У мазкур мусобақада финалгача мағлубиятсиз етиб бориб, кумуш медал ҳамда олимпия ўйинлари чиптасига эга бўлди. Рио-2016 Олимпиада мусобақаларида эса ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб чорак финалгача етиб борди[3].

Спортнинг футбол тури бўйича ҳам мамлакатимиз истиқлол йилларида кўплаб ислохотлар амалга оширилди. Шунини алоҳида таъкидлаш жоизки, Сурхондарё вилояти футбол спорти тарихида мисли кўрилмаган, унитилмас воқеалар рўй берди ва бу жараён ҳамон давом этмоқда.

Сурхон воҳасидан етишиб чиққан машҳур футболчилардан бири Элдор Шомуродов

1995 йил 29 июн куни Жарқўрғон шаҳрида туғилди. У 6 ёшида футбол ўйнай бошлади. 11 ёшида Муборак шаҳрида “Машъал” футбол клуби академиясида таҳсил ола бошлади. 2014 йилдан бошлаб 19 ёшида клубнинг асосий таркибга жалб этди ва ўша мавсумда 10 та ўйинда майдонга тушди ва «Машъал» Ўзбекистон чемпионатида бешинчи ўринни эгаллади. Шу вақтдан бошлаб Элдор Ўзбекистон ёшлар терма жамоасига жалб этилди. 2015 йил бошида Элдор Тошкентнинг “Бунёдкор” клуби футболчилари сафига келиб қўшилди ва у ерда 2017 йилнинг июнигача ўйнади. Мазкур клуб таркибида 96 та ўйинда майдонга тушиб, 20 та гол ўрди (Ўзбекистон Олий лигаси, Ўзбекистон кубоги ва Осиё чемпионлар лигасида). “Бунёдкор” билан биргаликда Ўзбекистон кубоги финалчисига айланди ва Ўзбекистон чемпионатининг кумуш медалларини қўлга киритди[1]. 2015 йил якунида ОФК да “Осиёнинг энг яхши ёш футболчиси” номинациясига номзодлар қаторидан ўрин олган бўлса-да, якунда Шомуродов билан тенгдош, ҳамюртимиз Достонбек Ҳамдамов ғолиб бўлди. 2017 йилнинг июль ойида Элдор Россиянинг «Ростов» клубига ўтди ва клуб билан 2,5 йиллик шартнома имзолади. 2019 йилнинг май ойи охирида “Ростов” Шомуродов билан шартномани уч йилга, 7 июнда эса беш йилга узайтирди. 2019 йил август ойида у Премьер-лигада ойнинг энг яхши футболчиси деб топилди. 2019-2020 йилги мавсумда у Россия чемпионатининг 28 та учрашувида 11 та гол ўрди.

Элдор Шомуродов 2020 йил 1 октябрда Италиянинг “Женоа” клубига ўтди. Трансфер суммаси 7,5 миллион еврони ташкил этди. Футболчи “Женоа” клуби билан 2024 йилнинг ёзига қадар шартнома имзолади. Шомуродов Италия чемпионатида Илёс Зейтуллаевдан кейин тарихдаги иккинчи ўзбекистонлик футболчига айланди. Шу йили 19 октябрь куни у «Верона»га (0:0) қарши ўйинда асосий таркибда майдонга тушиб, А Серияда дебют учрашувини ўтказди. 30 ноябр куни А Сериянинг иккинчи ярмида “Парма” га қарши уй учрашувида у “Женоа” сафида илк голини урди.

2021 йил 2 августда Элдор «Рома» га ўтди, шартнома сўммаси 17,5 миллион еврони ташкил қилди. 2021 йил 19 август куни Элдор янги клуби сафида Конференция лигаси саралаш босқичи плей-оффида “Трабзонспор” га қарши ўйинда дебют қилди ва у ерда ўзининг илк голини урди ва учрашув римликларнинг ғалабаси билан якунланди[1].

Вилоят спортнинг таэквандо тури бўйича эришилган ютуқлари ҳақида сўз борганда Гулжаной Наимованинг машаққатли меҳнатини алоҳида таъкидламоқ жоиз. Гулжаной Наимова Абдулло қизи 2001 йил 1 январида Сурхондарё вилояти Узун туманида таваллуд топди. 10 ёшдан бошлаб спорт машғулотларига қатнай бошлади. Ёш бўлишига қарамай тинимсиз меҳнат қилди. Машғулотларга катта қизиқиш билан қатнашиб, таэквандо сирларини пухта ўзлаштирди. Икки карра Ўзбекистон чемпиони бўлди. 2017 йилнинг октябрь ойида Норвегияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида қатнашиб, яхши натижаларга эришди. 2017 йили Кореянинг Сеул шаҳрида бўлиб ўтган Осиё чемпионатида узунлик Гулжаной Наимова юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб, таэквандонинг WTF йўналишида кумуш медал соҳибасига айланди[5].

2019 йилда вилоятда кўплаб юқори натижаларни қўлга киритган спортчилар етишиб чиқди ва вилоят хокимлиги ва жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси ҳамда федерация ҳомийлари томонидан йил якунида муносиб тақдирланди. Жумладан, Бокс бўйича жаҳон чемпиони Жалолов Баходир Исоммиддин ўғли, ёшлар ўртасида Осиё чемпиони Нарзиев Жаҳонгир Малохиддинович, Г.Алиевнинг 96 йиллигига бағишланган Халқаро турнир ғолиби Халиков Жамоллиддин Сирожиддин ўғли, халқаро турнир ғолиблари Абдумуродов Дилшод Абдуқаҳҳорович, Нортажиев Хўжаназар Шерали ўғли, Соатов Миржалол Баходир ўғли, Хайриддинов Асомиддин Хусниддин ўғли, Мамадаминов Фаёзиддин Ботир ўғли, Осиё чемпионати ғолиби Бекова Дилфуза Абдуманнон қизи; дзю-до спорти бўйича Осиё кубоги олтин ва бронза медали соҳиби Маматрахимов Жаҳонгир Назар ўғли, Жаҳон чемпионати олтин медал соҳиби Лутфуллаев Шарафиддин Рустамович, Тўраев Ҳикматилло Достон ўғли; футбол спорти бўйича Шомуродов Элдор Азамат ўғли; қўл тўпи бўйича Ёшлар ўртасида ўтказилган 47-Жаҳон Кубоги совриндори Холмуродов Дилшод Отаниёз ўғли, волейбол спорти бўйича Марказий Осиё ғолиб ва совриндори Ҳамраев Фозил Жафар ўғли; теннис бўйича Ёшлар ўртасида “Тожикистон Опен” халқаро турнир олтин

медали соҳибаси Нормуродова Ситора Сирож қизи; таэквондо-WTF бўйича Халаро “Гран-При” совриндори Ражабов Шохрух Отабек ўғли, Осиё чемпиони Қозимхожиев Нажмиддин Абдужаббор ўғли; каратэ-WKF бўйича жаҳон чемпионати совриндори Муҳаммадиев Қувончбек Алишер ўғли, Алибаев Улуғбек, Сайматов Садриддин Сирожиддин ўғли; енгил атлетика спорти бўйича Жаҳон Универсиада иштирокчилари ва ярим марофон бўйича Халқаро турнир совриндорлари Давлатов Шохрух Сайдулло ўғли, Фадеев Евгений Васильевич, Гришина Вероника Андреевна, Ҳамидова Ситора Жуманазар қизи ҳамда Евросиё У-20 Халқаро турнир шахсий кумуш медали соҳибаси Холлиева Хуршида Бахриддин қизи; Паралимпия спорт турлари бўйича “Гран-При” Халқаро турнир соҳибаси Хуррамова Лобар Абдукаримовна, Жаҳон чемпионати кумуш медали соҳибаси Наимова Гулжаной Абдулла қизи; миллий спорт турлари бўйича Жаҳон чемпионати олтин медаль соҳибаси Хисомиддинов Мухсин Муҳаммадсайдуллаевич, Жандриев Шермуҳаммад Мамаражаб ўғли, Сулаймонова Гулиноҳ Ҳолиёровна, Мўминова Мохинур Азимовна, Осиё чемпионати ғолибаси ва Жаҳон чемпионати совриндори Илматова Рината Ринатовна, Бойназаров Жалолиддин Нариддин ўғли, Мамашаева Ирода Абдурахим қизи, Ҳамраев Шахобиддин Шавкат ўғли, Чориева Менгдона Ғайрат қизи; бошқа спорт турлари бўйича Жаҳон чемпионати совриндорлари Рамазонов Исроил Исмоил ўғли, Узоқова Юлдуз Эшқобил қизи, Осиё чемпионати ғолибаси ва совриндорлари Амирова Шохиста Бахтиёр қизи ҳамда Қудратуллаева Мохирўза Қаҳрамон қизлари тақдирландилар[4].

Хуллас, мустақиллик йилларида ҳукуматимиз томонидан яратиб берилган шарт-шароитлар амалда ўз натижасини кўрсатмасдан қолмади ва Сурхон воҳасининг спортчилари дунё спорт майдонларида юртимизнинг байроғини баланд кўтариб, мамлакатимиз спортини юксак даражада ривожланишига ўзларининг муносиб улушларини қўшишди.

ФОЙДАЛАНИЛГАН МАНБАЛАР ВА АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Назиров Б.С. “Ўзбекистонда жисмоний маданият ва спорт тарихи (XX аср –XXI аср бошларида Сурхон воҳаси мисолида)”. Тарих фанлари бўйича фалсафа доктори диссертацияси. –Тошкент, 2022. – Б. 162
2. Турсунов С.Н., Пардаев Т., Бегимқулов О. Ўзбек миллий кураши тарихи ва анъаналари. – Термиз: “Сурхон нашр” нашриёти. 2015. – Б. 204.
3. Хидиров З. Сурхон спорти муваффақияти сирлари//Денов овози газетаси. 2017 йил 18 октябрь сони. – 2-б.
4. Жисмоний тарбия ва спорт хисоботи. Сурхондарё вилояти Жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси 2019 йил йиғма ҳисоботи. 7-баённома. 4-5 б.
5. Сурхон тонги. 2017 йил 26 июль. 4-б.

СУРХОНДАРЁ МИЛИЦИЯСИНИНГ ТАШКИЛ ТОПИШИ ВА ШАКЛЛАНИШИ

Аллаёров Бекзод Эркинович,
Сурхондарё вилояти ИИБ ходими,
илмий тадқиқотчиси

Аннотация: Мақолада XX асрнинг бошлари, яъни, октабр тўнтаришидан сўнг Сурхондарё милициясининг ташкил топиши ва шаклланиши ҳақида сўз боради.

Калит сўзлар: Сурхондарё округи, жиноят қидирув бўлими, Ишчи милицияси, ИИХК.

Аннотация: В статье рассказывается о формировании и становлении сурхондарьинского ополчения в начале 20 века, то есть после Октябрьского переворота.

Ключевые слова: Сурхандарьинский район, уголовный розыск, Рабочая милиция, ИИХК.